

HRVATSKA MISAO

PREDPLATA ZA ŠIBENIK I AUSTRO-UGARSKU GODIŠNJE K 14—, POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO SURAZMJERNO, MJESEČNO K 1-20. — POJEDINI BROJ 10 PARA. — OGLASI PO CIJENIKU. PLATIVO I UTUŽIVO U ŠIBENIKU.

IZLAZI SRIEDOM I SUBOTOM

TELEFON BR. 74. — ČEKOVNI RAČUN 129.871.

UREDNIŠTVO I UPRAVA NALAZE SE NA TRGU SV. FRANE IZA OBĆINE PERIVOJA. — VLASTNIK, IZDAVATELJ I ODGOVORNI UREDNIK JOSIP DREZGA. — TISAK: HRVATSKA ZADRUŽNA TISKARA U ŠIBENIKU, U. Z. S. O. J.

GOD. II.

ŠIBENIK, 17. LIPNJA 1914.

BR. 48.

Vidici „glasila za interese“.

Glasilo Macchiedo-Alačevićovo pliva u radosti, što u svojoj bujnoj mašti vidi, kako je zasnovana kooperacija advokata Trumbića s advokatom Smodlakom, proizvela u našim redovima „konsternaciju“. Poštovano „glasilo za interese“ govori i o velikoj pogibelji koja bi tim bila nastala za našu „politiku obmamljivanja širih masa pučanstva“, i o potresu naše „varave zgrade, uzdignute na laži i insinuciji“. Tko ne pozna nas i one oko ditte Macchiedo-Alačević, mogao bi još pomisliti, da su zasnovanom kooperacijom lagumani naši položaji, da smo u pogibelji da izgubimo prisjedništva na Zemaljskom Odboru, predstojećih na bankama, bolnice, liferacije, sinekure itd., itd.

Nas zaista veseli, da će advokat Trumbić, nakon višegodišnjeg konkubinata, preći ipak jednom u zakoniti brak s advokatom Smodlakom. A cijenimo, da se taj brak neće razbiti o napast kojeg novog ljubavnika; ako već takove napasti ne bude, o drugo šta neće se razbiti, jer sfera interesa bit će i jednom i drugom očuvana položajima radi kojih se brak sklapa. Nego svakoj stvari valja dati njeno pravo ime; zato je smiješno, kada „glasilo za interese“ hoće da prikaže ovaj brak kao posljedak ljubavi, kada se zna, da se takav brak pred deset godina nije mogao sklopiti samo zato, jer prisjedništvo na Zemaljskom Odboru nije dostajalo za priču.

Javnost je u velikoj neprilici, kada joj se hoće sugestionirati da je neki „zdravi narodni program“ motiv tome braku, a između onih „koji su prožeti duboko narodnom svijesću i koji su ostali vjerni idealima našega preporoda“. Koji su to ideali kojima Trumbić i Smodlak ostadoše vjerni? Jesu li to oni Starčevići ili oni od riječke zarolice, Pavlinovičevi ili oni od nacije? Jesu li to ideali koji nalagali proti Srbima

rat do iztrage, prijateljstvo sa Chlumeckym i tragičnu smrt baruna Gondole, oni zar ideali radi kojih hodočastilo se Appellu i Kalayu priredjujuć im serenade? Ili su to ideali kojima za volju pjevali se ditirambi Ricciottu Garibaldiu i žrtvovahu se Trst i zapadna Istra? Koji su dakle to ideali kojima su Trumbić i Smodlak ostali vjerni, ideali našeg preporoda? Zar oni u ime kojih jakobinstvo dizalo se protiv vjere i vjerskih obreda, protiv zakonitog tudjeg vlastništva? Kojie stranice su to našeg preporoda, da dišu jakobinstvom, kalajevštinom, špijunstvom, garibaldinstvom, košutištom, pansrbizmom? Neka nam se navedu takove tačke iz života Pavlinoviča i Klaića, pa da dodjemo do spoznaje, da su Smodlak i Trumbić zazbilj ostali vjerni idealima našeg preporoda.

Veće blasfemije, veće uvrede nije mogao „Narodni List“ da nanese u spomeni Klaića i Pavlinoviča od one kada je rekao, da su ideali Trumbića, Smodlake, Macchieda, Tartaglie, Alačevića ideali Klaić-Pavlinovičevi. Ideali špekulanata, kamaleonta, gulikoža, hazardera, razvratnih individua i pogana, a ideali narodnih heroja!

„Narodni List“ još veli, da bi se baš morali veseliti, kada takovi elementi odrću se svog jakobinstva. Jest, veselili bi se, kao kršćani, svakom obraćenju, ali moral i uspjeh dobre stvari traže, da se takovi povuku i da pokoru čine, da se takovima ne dava barjaka Klaića i Pavlinoviča. Tko je u svojoj prošlosti proživio toliko metamorfoza, nelogičnih, ničim opravdanih, kako ih proživili Trumbić, Smodlak i njima slični, nije za vodju narodnoga.

Tako bi „Narodni List“ i Drinkoviću dao barjaka, i ako je baš on bio onaj koji je stranačku borbu doveo do paroksizma; on i drug mu Krstelj oni, koji „izrabili crkve i ol-

tare, oplijenili privatnike, društva i blagajne, izpraznili popovske i fratarske podume“. „Narodni List“ sjeća se vrlo dobro toga, pa zašto onda upravlja to na našu adresu, a ne na adresu onih pustolova i hazardera koji stranku prava zapeli u onakovu borbu, izcrpili je, a ljude naprtili silnim dugovima? Ali da, i oni, Krstelj i Drinković, imaju vidike „glasila za interese“, i oni su ostali „vjerni idealima našeg preporoda“! Naša vreća zakrpu.

„Narodni List“ predbacuje konfidenstov i zemaljske vidike nama koji ne živimo od vladinih tiskanica, koji ne dobivamo u djutire i bez javne dražbe erarska zemljišta i koji ne zadobismo titula c. i k. admirala! Mi crnožiti, mi austrijanci, koji našu stranku uzdržavamo težkim žrtvama pojedinaca, a radikali, narodni elementi oni koji sišu majčicu Austriju u svakoj prigodi, a ne preziru ni masno računane oglase vojnih intencija? Ali da, Drinković je negdje kod slovenske pučke stranke u Ljubljani vidio crnožute zastave, i zato smo mi austrijanci. A Radimiri i drugi bokeljski načelnici, kada priredjuju svečanosti u proslavu stogodišnjice što je Boka došla pod Austriju, zar ne, ono nisu austrijanci? A mi članovi uprave hrv. stranke Skelin i Tripalo, kada od članova habsburške dinastije dobivaju darove, ni oni nisu austrijanci? Ali mi pravaši, samo zato jer nećemo da računamo s habsburžkom monarkijom kao sa nečim što negda bilo a sad se spominjalo, naravski, mi i austrijanci smo, i konfidenti, i špijuni, i plaćenci...!

„Narodni List“, kao i „Sloboda“ prije, veli da nas i sam dr. Mile Starčević grdi radi „špijunskih izvještaja slanih bečkoj „Reichsposti“.“ Ovakova izmišljotina mogla je niknuti samo u glavama onih koji su valjda vrlo vješti poslu kakvim se bavi dopisnik onog bečkog lista. Ali, da, ako bilo gdje iztrese koji onakav individuum produkte svoje duše, od-

govoran nitko drugo nego mi pravaši! Nego ovo izrabljivanje imena dra. Mile Starčevića bit će nekome već prisjelo; ako pak još nije, izić će mu laž na grlo kad iz današnjeg našeg broja uvidi, kako visoko cijene našeg prvaka dra. Antu Dulbića i dr. Mile Starčević i svi prvaci stranke prava u Banovini. Što pak misli dr. Mile Starčević o onim nikogovičima, koji htjedohše upreći stranku prava pod jaram svojih vlastitih interesa i o njihovim sadanjim prijateljima, toga, radi krupnoće izraza, nažalost nemožemo reći.

Kako se dakle razabire, vidici naši i vidici dra. Mile Starčevića i najodličnijih otačbenika u Banovini istovjetni su; a istovjetni su i s vidicima dra. Laginje i drugih istarskih prvaka, koji u družbi Trumbić-Smodlakinoj nazrijevaju samo perfidiju i izdaju. Zato nam psovke te družbe samo podižu cijenu i mi ih iztekujemo posmjehom na usnama i prelešču u duši, sretni da nismo u tome društvu.

ŠIBENIK, 17. lipnja.

Čestitke dru. Dulbiću. Između mnogobrojnih čestitaka, izmedju prigodnih svog imendana primio je nar. zast. dr. Ante Dulbić i ove dvije, koje su istodobno odlično priznanje njegovom samoprijegomom radu i najsvečanija zadovoljstva protiv nizkih napadaja. Brzojavke glase:

Zagreb, 13. lipnja. Zastupnik Dr. Ante Dulbić — Šibenik. Najsrdčnije čestita ključić: živio godovnjak! — Dr. Mile Starčević.

Zagreb, 13. lipnja. Zastupnik Dr. Ante Dulbić — Šibenik. Velevrjednog godovnjaku, političkom istomišljeniku, poštvoenom otačbeniku najiskrenije čestitke. — Saborski klub Starčevićeve stranke prava predsjednik dr. Ante Pavelić, tajnik Cezar Kačić.

U nizu mnogobrojnih onih čestitaka od obćina, istomišljenika i prijatelja, ove dvije, od predsjednika vrhovne uprave stranke prava i kluba stranke prava na hrvatskom saboru, najbolji su odgovor onima koji se drznuše povući ime i značaj dra. Dulbića u blato svojih duša. Ovo nek

im je pred očima, ako se još ikad usude u takovom poslu pozivati se na najplemenitijeg i najznačajnijeg muža otačbine dra. Milu Starčevića.

Uspjesi ustrajna rada.

Kad je ottrag 18—10 godina filoksera usuljala se u Dalmaciju, te stala redom uništavati domaću lozu, narod sjeverne Dalmacije dao se većim dijelom na mornaricu, a kod kuće ostadoše samo iznemogli stari, žene i neka djeca, da se prehranjaju kako mogu, a da rade kako znaju. Mal ne sve što je bilo najsposobnijega za motiku i lašan odbjelo je polje i ova dva orudja, dva vrela privrede i njegova blagostanja odbacilo je prezireom, a da ih više nikad u ruke na vlastitom domu ne uzme.

Ima ih te su sudili, da je to dobro, a sude još i danas. Doista, priznajemo i mi, da je svijetu bilo kako tako misliti na svoj obstanak, te se je morao svaki baviti onim, što mu je prije i laglje do ruku došlo, a to je nama ko primorcima more po onoj Crispia: „Imate more, pak što se tužite!“ Nu uzimimo časom jednu drugu stvar, pak da vidimo što bi bilo bolje.

Što ćemo navesti, to ne činimo s toga, da rećemo, kako bi bilo dobro, da su svi naši ljudi ostali kod kuće. To ne. Mi smo primorci i nama je mornarica prirodjena, a kad smo jednom pomorci, dolazi samo po sebi, da smo tada i izseljenici, ali izseljenici do stanovita broja i stanovite obitelji.

Ovi, koji pišu i misle, da bi se moglo sasvim obustaviti izseljivanje u Dalmaciju, nisu na pravome putu, jer to nije moguće s razloga rodbinskih veza naših sa svojima, koji su sastavili svoje obitelji po svim stranama svijeta. Ovakova vrt seljenja jest spas Dalmacije i ova imala je da se preporuču. Svaka druga je štetna i po narod ubitačna.

Od zaraze filoksera pa do danas izselilo se je iz Dalmacije, što je moglo kod kuće ostati, ovdje raditi i dobivati, a ne kao u Americi gladovati, preko 50 hiljada ljudi. Da su ovi ljudi priionuli uz rad i ozbiljno stali obrađivati svoja polja, danas bi njihove obitelji njih blagosivale, a ne bi jadne žene, oci i majke kukale, da je sin, brat, muž, otac poškoje po svijetu u Americi, a da je 3, 5, 7 i 10 godina, a da kuća nije primila ni pare, da plati kamate na novac zadužen za njega odpremiti u daleki svijet, a kamo li da će im on redovito šijati za hranu i što bude od nužde, te se osloboditi duga. Pusti sni, čorave nade!

razmišljati o sićušnim stvarima, onda mislite i na me.

„Vaša prijateljica
Jelena Carré Di S. G.

„Barunici

„Jeleni Carré di Santa Giulia — Cefalu
„Rim, dne 7 ožujka 1882.

„Plemenita prijateljice!

„Ima četiri dana, što sam prikovan u kući sa svojim obćajnim bolima. Što će se učiniti? Može biti, da stvar zahtijeva i više, nego li vi mislite. Ne zamjerite, prizvao sam vašega bratučca, zastupnika Cortisa, prema kome gojim osobito poćitanje, sve sam mu iskazao i zamolio ga, da me zamijeni. I u u istinu sam uvjeren, da je u ovome trenu prenakracn poslima; parlamentarna povjerenstva, ustanovljenje dnevnika, otkup mletačkih željeznica, što ga vrlo zanima. Uza sve to ne bih znao, što ga je mogao življe zauzeti. I zbilja, čim sam mu spomenuo vaše ime, odmah primi ponudu i više nego li sam mu ja i ponudio.

„Što je do mene, ne mogu vas već svjetovati: doći u Rim.
„Ne zamjerite na krasopisu; prinuđen sam pisati lijevom rukom.
„Čeljavam desnicu, sa najživljom nadom, da ću vas brzo vidjeti.

„Vaš preodani
„G. B. Clenezzi.
(Nastavit će se).

PODLISTAK

DANIJEL CORTIS

ROMAN.

TALIJANSKI NAPISAO ANTONIO FOGAZZARO.
PREVEO D. MARKO VEŽIĆ.

(Nastavak 43).

„Senatoru

„G. B. Clenezzi — Rim.

„Cefalu, dne 4. ožujka 1882.

„Dragi Clenezzi!

Poznato mi je, da ste mi uvijek bili dobar i vjeran prijatelj; znam, da me se i još spominjate, nakon toliko stoljeća; pače vam zahvaljujem, što ste naredili, da mi se pošalju, bit će pnaest dana, stihovi, koji su dirnuli moje srce ko i vaše, pa i bez Pergolesove glazbe i bez grla gospe Laure. Ali je za me, dragi Clenezzi, glazba mrtva, li se barem plaćući odalečila, kako to kažuju one kilice, što ih ja prekrajam u neharu prozu. Sada mi je draža proza, pa kako bila turobna i oporita. Ja sam poput onoga, što, izgubiv koji mlo ćeljad, preda je najčernijem i najdosadnijem poslu i izbjegava glazbu.

„Vi znate, da na 31. ožujka ističe posljedni obrok isplati, što ga mora obrediti

da se ustrepe, jer da ih za tren ne može zadovoljiti, što mi je bilo činiti? Podmirila sam ovim novcem, što sam imala u prištednji. Moj se muž, bit će desetak dana, do amo zaletio. Po njegovu odlasku saznala sam, kako je uzalud nastojao sklopiti zajam. Jednako sam saznala, da je ćeljad, kome se bio obratio, bilo priklono dati mu obilatu svotu, samo da mjenicu popiše moja majka. Moj muž pretrgne ugovaranje. To me nije iznenadilo. On je prošle godine čvrstom pričvrščivao kod moje obitelji, kako bi dopro do novca, u čemu su ga odbili i mogao je pomisliti, zbog slabosti silvačene stvari, koji bi bilo uzalud pripovijedati, da smo se ja, moj stric i moja majka rugali s njime. Sad je meni dokučljiv njegov bijes. Ja sam uvjeren, da je on kaderan suprostaviti se prije svakoj propasti, nego li išta od nas primiti. To je ono nelosa tuča u njegovu značaju, da svakog puta, svali li se na nj teški udarac, zveći. Kad je doznao, da sam podmirila one sićušne vjerovnike, što vam ih spomenuh, pozbjesni i uput je hotio iznjeti mi obveznicu za svu isplaćenu svotu. Nahrnem mu onda o bilzome roku; odgovori mi, da mi se ne služi starati. Sada mi prinášaju nekakve nazustane izreze, što bi mu se ovjgje s usta vupuzilo, a bit će koju sumnjivu riječ i meni nabacio. I prošloga mi je puta govorio u Rim o onome, što je naučio, kad ne bi

Živi primjer, da Amerika za težaka i vinogradara jest naša Dalmacija, nek nam bude ovaj dokaz. Otrag 10 godina pojavila se je filoksera u Šibeniku i okolici i razširila se takovom brzinom, da primjera nema. U 5 samih godina sve je srušila i oborila od Murtera do Rogoznice. Težaci, ko što je i naravno, dali se na kukanje. Nu brzo uvidiše da kukanje neće pomoći i ozbiljno dali se na obnovu vinograda, osobito Zlo-sela, Vodice, Zaton i Šibenik. Osobito moramo naglasiti ova mjesta, jer iz ovih mjesta najmanje ih se izselilo, a pogotovo iz Šibenika. Malo je težaka iz Šibenika u Americi. Velimo težaka, a to u pravom smislu riječi. Ima ih, koji su pošli i kapom težačkom na glavi, ali tome je smrdila motika i lašun, te ni kod kuće nebi bio bolje sreće, jer je bio trut, koga je obitelji morala hraniti. Težak gornjih mjesta, osobito Šibenika, u borbi protiv filokse bio je neutrudiv. To dosta je pogledati šibensko Donje-polje. U 5 samih godina filoksera ga je podupno uništila, a u 5 drugih godina sve je bilo prekrčeno, posađeno, navrtno, tako da putnik, koji je video ovo polje ottrag 6 godina i koje je izgledalo kao mrtvo, osušeno, uvelo, danas se divi bujnom rastu, modrihi lišća i izvanredno bogatu rod. Evo uspješna ustrajna rada i uzdanja u se i svoje kljuse. Da je šibenski težak sanjao o dolarima i lirama širlinama, uvijek gladan, kao što su gladni oni koji su bili zavedeni šibenskim riječima, to po zlo po sebe i obitelji ostaviše kućni prag. Ima pak i druga. Težak naš, koji se je ozbiljno bavo lozom, uživa u svom zadovoljstvu videti pred sobom uspjeh svojega truda i krivoga gnjoja. On je sve to zaboravio, a sad misli samo na svoju porodicu, kako da mu bude srećna i zadovoljna.

Filoksera, taj bič božji, za mnoge o-bitelji koje su imale radnih sila, bila je s jednog gledišta prava blagodat. Evo dokaza. Nad 25-30 godina u Šibeniku bila su samo 4 kaza 10-12 konja. Kad bi se čulo, da je netko našao 100 barila vina, to je bilo veliko bogatstvo. Danas naprotiv imamo u Šibeniku preko 350 kosa za 1000 konja i mazaga; danas ima ih u Šibeniku na tucete koji nalaze 100, 200, 300 hekta vina.

Reći će nam se, da se je narod zadužio. Jest, ali ne svak. Dužan je onaj, koji se je dužiti morao, da se oslobodi kmetstva, pak to nije dug, jer je nabavio ono, što je prije krivavo morao obradivati, a nikad nije bilo njegovo.

Ovo ističemo i s drugoga razloga. Prigodom raznih izbora naši talijanski viču na veliki broj glasova, što prigodom istih padne u Šibeniku. Ma ljudi božji, kako neće, kad je sve što je bilo gospodsko, dakle vase, palo u težačke ruke, te je svaki naš težak posjednik i plaća porez.

Ima rodoljuba, koji su, pokraj ovog lijepog i do danas nevidjenog uspjeha ob-nove vinograda, ipak zabrinuti radi zakrleke prodaje vina usljed bahatosti Magjara. Istina, neka zebnja nas mora obuzeti, ali zato moramo, i mi inteligencija i narodno zastupstvo, žilovo raditi. Kao što se znamo skupiti ovdje onđe, kad je potreba da se mijenjaju stranački programi ko noćne košulje, tako treba da ozbiljno radimo za narod i njegove ekonomske interese, ali slobodno, bez obzira na politički program ove ili one stranke, bez obzira i na samu c. k. vladu.

Političke vijesti.

Ruski car u Rumunjskoj. U nedjelju je ruska carska obitelj prispjela u Constancu dočekana od rumunjske kraljevske obitelji. Od ruske carske obitelji prisutni su car Nikolaj, carica Aleksandra Feodorovna, prijestolonasljednik Sergej Aleksandrič i velike kneževine Olga i Tatjana Aleksandrovna. Ali ovaj posjet oduran je rumunjskog narodu. Doček je bio kroz služben. Seljaci i građani ne izvješavaju na svojim kućama niti rumunjskih niti ruskih zastava. Grad izgleda ko da obsade. Do 3000 momaka rumunjskih i ruskih četa poplavilo je grad, na svakog građanina po jedan vojnik, pa sva sila policista i detektivna. Stoga je bilo zabranjeno gledat povorku sa prozora. Toliko je simpatičan u kulturnom svijetu car Nikolaj!

Po Rumunjskoj obdržavane su skupštine protiv cara Nikolaja. Državu je poplavio letak ovog sadržaja: „Drugovi i sugrađani! U Constanci imade moć, koja uništava narod i proletarijat, da slavi svečanost. Ruski car, koji tlačiti i ubija našu braću u Rusiji, te imade od svojih nedjela krvave ruke, sada dolazi k nama, da mirno razgovara s našim viadarmor. Mi, koji volimo slobodu i borimo se za nju, ne smijemo mirnim

okom pratiti slavlje ovoga tirana. Drugovi! Prigodom dolaska ruskoga cara u Constancu mi protestiramo protiv ovoga sastanka. Dolje krvnik car Nikolaj! Da živi sloboda! Živita revolucija!“

Hoće li, kraj ovakovog razpoloženja pučanstva, sastanak donijeti uspjeha kakav očekuju pristaše trojnog sporazuma? „N. Fr. Presse“ javlja, da će se ovom prilikom možda riješiti jedno pitanje, „od koga ne zavise samo budući odnosi između Austro-Ugarske i Italije, nego koje je od odlučne važnosti i za mir Evrope“. To pitanje je: vojna konvencija između Austro-Ugarske i Rumunjske. Vojna konvencija je zaključena 1896. god. prilikom posjeta cara i kralja Franje Josipa u Bukureštu. Pošto je konvencija zaključena na dvadeset godina, iztječe joj rok 1916. god. Sad ruska diplomatija nastoji, da Rumunjska tu konvenciju ne obnovi, nego da zadrži i prema Austro-Ugarskoj slobodne ruke, kao i prema Rusiji. Prigodom sastanka ponovno pronašaju se vijesti o zarukama budućeg prijestolonasljednika rumunjskog princa Karola sa kćerju cara Nikolaja; Rusija da bi ustupila Rumunjskoj prigodom vjenčanja Besarabiju. Princ je međutim već pri posjetu u Petrogradu pozeo bostan, pa nije izključeno da su bačene glasine tek pobožne želje.

Pred trećim balkanskim ratom. Između Grčke i Turske došlo je do odnošaja koji svaki čas mogu dovesti do rata. Grčka opravdava svoje neprijateljsko držanje prema Turskoj progonoj Grka u Maloj Aziji. Kaže se, da je na tisuće Grka pobjeglo pred turskim terorom.

Za Tursku se kaže, da ovim svojim postupkom hoće da postigne dva cilja: prvo, da Grčku prisili na popuštanje u pitanju egejskih ostrva; drugo, da raztjera opasni grčki element sa obala Mramornog mora i Male Azije. Ovo izkorijevanje ne-muslimanskog elementa stara je tačka mladoturskog programa. Tu politiku su Mladoturci provodili i u Macedoniji i Traciji prije rata, a poslije rata su u ovom dijelu jendrenskog i carigradskog vilajeta, koji je Turskoj još ostao, svoju namjeru skoro i izveli. Svi Bugari su iz turske Tracije izselili, a isto tako i mnogi Grci. Na njihova ognjišta došli su mnogobrojni muslimanski bjegunci i izseljenici iz bivših turskih zemalja. Mladoturci žele, da na ovaj način osiguraju za-vedje Carigrada sve do Marice. Ali sad su pošli i dalje, pa hoće, da očiste i obale Dardanela i čitave Male Azije. Osobito te-žak položaj Grka je u Ajvali, maloazijskom gradu.

Grčka je preko svog poslanika u Ca-rigradu stavila zahtjev, da se povratu u svoju sela svi grčki bjegunci, koji su raz-krtni duž maloazijske obale. Bjeguncima se imade povratiti njihovo vlastništvo, a turska vlada se mora obvezati, da će ih materijalno podupirati. Na koncu grčke note, koja te zahtjeve sadržaje, veli se, da Grčka odkla-nja svaku odgovornost za događaje, koji će uzsljedniti, ako Turska tim zahtjevima ne udovolji.

Grčka vlada je međutim već službeno objavila ustup otoka Saseno, koji se nalazi pred Valonom, Albaniji i ujedno aneksiju egejskih otoka Chiosa i Mitlene Grčkoj. U motivaciji kaže se, da bi grčka vlada htjela da uzdrži mir, ali da je ujedno morala po-uzdreti aneksiju Chiosa i Mitlene. Grčka je vlada uvjeren, da je sada zgodan čas, gdje je još grčka mornarica jaka, nego je bila za prvog balkanskog rata. Odnosi prema sa-veznicima najbolji su, a nema razloga, da bi se opirali aneksiji Chiosa i Mitlene.

Križa u Francuzkoj. Ministarstvo Ri-bot živilo je jedan dan. Komora je većinom glasova izrazila ovom ministarstvu nepo-vjerenje. Srušile su ga radikali i socialisti. Ri-bot je u svom programu ocrao crnim bo-ja financijski položaj države te naglasio da se zakon o trogodišnjoj vojnoj službi mora svom odlučnošću provesti. Ribota je podupirala Rusija, koja hoće jako Francuzku. Značajan je članak ruskog ministra rata Su-homlinova u „Birževija Vjedomosti“ pod naslovom: „Rusija je spremna — i Fran-cuzka mora biti spremna“. Kada je Ri-botovo ministarstvo srušeno, i ruska i en-glezka štampa oborila se na bezumlje radi-ka. Njemačke naprotiv novine pišu, da je politika revašna doživila veliki poraz.

Sastav ministarstva preuzeše radikali sa Vivianiem na čelu. On će voditi i vanj-ske poslove. Radikalno ministarstvo u ve-ćini je protivno trogodišnjoj vojnoj službi.

Revolucija u Albaniji. Kada se ra-čunalo, da će knezu Wiedu pomoću Mali-sora uspjehi skršiti ustaše, te Bib Doda se već približavalo sa svojim četama, ustaše osvanuše pred Dračom. Dne 15. ov. mj. u 4 s. jutrom ustaše navališe na grad.

Po cijelom gradu i daleko van grada čula se jaka pucnjava topova i bitka bijesu

svuda velikom žestinom. Oko 6 sati bio je pukovnik Tomson već među palima. Strani su mornari najvećim junaštvom branili strana poslanstva i kraljevski dvor. Borba je bila vema žestoka i očajna. Poslije se po pozicije branitelja grada malo popravile.

Smrt zapovjednika holandske žandar-merije pukovnika Tomsona izazvala je stravu među vojnicima u gradu. Poslije se knez Wied sam stavio na čelo. Očekuje se Lloyd-ovim parobrodom 1000 Malisora iz Me-due. Sa Bib Dodom je 7.000 ljudi. Ako ovi prispiju na vrijeme te panu ustašama za ledja, grad je spašen.

Gospodarstvo.

Hrv. Blagajna u Visu. Hrvatska Blagajna u Visu obdržala je dne 13. t. m. godišnju radnu skupštinu, u kojoj bijahu odobreni računovi god. 1913. Bilanca izkazuje u Aktivu: gotovine Kruna 33592:22, zajmova na obveznice K 152895:33, aktivni Tek. Rač. na pogodbe K 421.355:58, a pologa kod Zadrudnog Saveza K 489158. Inventar K 2590:45, te poslovni udjelj Zadr. Saveza K 5000. U Pasivu: Ulošci na šted-nju K 1.041.850:23, udjelj zadrugara K 2810 pripomoći i darovi K 1795:12, pričuvna za-klada prošlog godina K 47738:51. a čisti dobitak godine 1913 K 10397:72.

Na koncu poslovne godine 1913 bilo je u zadrugi 431 zadrugar.

Cijela čista korist god. 1913 bijaše pribrojena obično pričuvnoj zakladi, tako da ova na 31 prosinca 1913 iznaša K 58136:23.

Dalmatinsko Gospodarsko Društvo. U Zadru je osnovano i nakon regi-striranja odpočelo djelatnošću „Dalmatin-sko Gospodarsko Društvo“. Društvo je osnovano na zadrudnom temelju, pak mu je zadatak da gospodarstveno unapređuje članove, njegujući štednju i pomožući radi-nosti svojih članova. Savski poslovni dio iz-nosi 20 kruna, te se plaća u obrocima po jednu krunu mjesečno.

Odredjenjem ovih uvjeta omogućeno je svakom poljodjelcu, kao i prijatelju na-rednog gospodarstva, da sudjeluje u radu ove ustanove.

Naši dopisi.

Betina, 10. lipnja. U „Mladu Dalmaciju“ br. 6 izašao je dopis iz Banjevae, pisan od glavarova onog sela. Tu se nas betinjance nazivlje gusarim. Naša prava kuća, odakle smo i što smo. Naši stari potiču od Vrane. Tri brata na-staniše se na otoku Murteru, najstariji Mat-u u Murteru, srednji Benjamin u Betini, naj-mladji Jerolim u Jerzerima. Laže da im im otmijemo Crnu Goru, jer ona je i biti će uvijek naša, jer ostala našoj braći kad otišli iz Vrane. Banjevac je došao tek poslije ne-koliko stotina godina od Banjaluke, pak su banjevčane naši stari iz milosrdja primili na pašu. Naši stari imali svoje kuće, u klak sazidane, na jedan tavan, u mjestu zvanom škjokji Kukića, ali Banjevčani nisu mogli podnijeti da naši imaju prava u njihovim odlomcima, i zato prognaše naše djedove iz njihovih kuća, oteše im blago, stadoše ih prgoniti i pucat u njih. Ivice Sladić reč. Savin, koji je onom prigodom bio ranjen, još je u životu.

Nije istina da banjevčani imaju u Crnoj Gori više od 40 kuća, jer nisu to kuće za stanovanje ljudskog roda već za živine. Pogotovo je smiješno kada nam daju Školja, Plišivicu, Midenicu, Bentu i Crnac, kada je sve to naša baština, koja još od naših sta-rijih služi za pohranu teretnog blaga za doba obradivanja polja. Laž je također kada kažu da u Školju ima više dva nego u Crnoj Gori, što je vrlo dobro poznato i šumskom povjerenstvu.

Banjevčani, kada naši seljani idu pod goru i u Dianovci, zapričaju našima pute, a neke i kamenuju. Ovakav arnautluk do-godio se na 16 prošlog mjeseca u mjestu Drinovaca. Neki Vukov iz Pivč-Šepurine kupio kozu za mlijeko, i vraćajući se iz Ko-tara kod kamenovani, i sve za to što imao odijelo poput našega, i ako je on obične zlarinске.

Što banjevčani kažu, da imaju potrebe od ribe i ulja, to je istina; i dobit će, ako budu zaslužili. Samo neka drže na pameti ono: što čini čini, sebi čini — a svaka sila za vremena.

Kotarsko Poglavarstvo trebalo bi da poduzme štogod u našu obranu i da pre-durete težkim posljedica koje bi mogle nastat od hajdučkog djelovanja.

Zaostrog, 13. lipnja. Kroz zadnje je doba toliko javnih ra-pnja u našem selu izvedeno, da bi se njima

i mnogo naprednija mjesta podičiti mogla. Uredjen je bujice od velike je gospodarske koristi, jer tude posljednjaka nije izložen njezinu bijesu. Da se bujica u sredjeno korito sveđe, žrtvovalo se je oko sto tisuća kruna.

„Kraj“ pri morskome žalu bio je bez pitke vode, tog glavnog uslova domaće dobrostanje, te je i on ovih dana providjen preobilnim vodovodom, kakvog će se, u obilju vode, uzaludno po cijeloj Dalmaciji tražiti.

Zabilježiti nam je još jednu stečevinu, a ta je morskome pristanište, se u betunu, na zadovoljstvo svih strukovnjaka i nestru-kovnjaka od braće Mate i Vicka Plazibata, ukusno, a nada sve solidno izvedeno.

Mi smo za sve spomenute radnje nade-žnim faktorima i vitezju Vukoviću uistinu harni, ali da nije bilo onoga, koji je sve to gotovo dnevno poticao, sigurno se ni naše mjesto, kao uobće ni ostala u Primorju, ne bi moglo pred svijetom ponositi. Čovjek, vanrednih zasluga za naše selo jest bez sumnje mjestni starijina franjevačkog sa-mostana o. Ante Alač, komu će trajni spo-men u našim srcima i naših potomaka brižno se čuvati, a i povijest samostana brojit će ga među svoje najzaslužnije članove.

Kievo-Vrljka, 6. lipnja. (Na adresu „Slobode“). Prošao je mjesec od kako je „H. M.“ fiskala moj dopis, u kojem sam dokazao, kako dopi-snik „P. Slobode“ samo laže i laže. Poz-va sam ga, ako je poštena obraz, neka izdaje sa podpisom, i ako je kadar, neka dokazuje svoje sramotne laži. Ali da, laž nema dokaza, pa do danas ni podpis nema. Nu, mješte podpis dopisnikov, u pomanjkanju dokaza, nakon nekakvog otrcani dopis u „Slobodi“, ovog puta, da se vslasi ne sjete. U onom dopisu „Slobode“ nema ništa pa-metna ni razborita, ko što nema ništa va-lijana ni razumna u glavni njegov dopisnika. Ne odgovara na stvar, izmiče i bježi pred istinom i razlogom, a napada na mene, ko što hoće da se očese o-fratre, što nisu bez glave i bez srca kao i on.

Nek pamti učitelj Barić, da smo mi bez frata, što i danak bez žarkog sunca. Što bi bilo i ove godine od naše sirotinje i našega se, da ne bijaše našega frata? Zna li učitelj Barić, koji on bio fratar, što pošao ove zime da izgubi svoj život, on onom pustoj Božjoj poleđici, kad se za osam dana nije moglo iz kuće izaći, da spasi si-rotinju i naše selo? Zna li? Ako ne zna, neka upita najzagrjevanje protivnika fra-tara, i on će mu kazati. Čim se hvati učitelja Barića, da radi za dvorazrednu školu u Kievu? Tko ga je pozvao i tko od njega potrebu ima? Što hoće da niče, gdje ga se ne sije? Što se nameće, kad ga nememo? Zar mi nismo radili i radimo i bez njega, i to po naputku onih fratara, što su mu trn u oku. Neka kaže učitelj Barić, koji on bio fratar, što nekomu kazao, kako se ima za ovu stvar raditi! Znade li učitelj Barić, koji on fratar garantirao dvorazrednu školu, ako se nekaj protibitli uvjeti izvrše? Zna li? Ako ne zna, neka upita najrdnjeg protivnika fratara, ako ga ima u našem selu, da će mu znati kazati. A zna li učitelj Barić, da i sama uprava škole davno pitala dvoraz-rednu školu, a da se za to nije mećalo ništa na bubanj, nego se tiho ali postepeno radilo.

Ne bojimo se mi svjetlosti, učitelju Bariću, nego se plašiš svjetlosti ti, da ti po-čem ne bi svjetlost otela i to malo ili ni-malo što još vidiš.

A koji su to Kievljani, što se podi-goše da te brane, o nezaboravni učitelju! Zašto „Sloboda“ za njihova častna imena nije ustupila malo prostora, da ih vidimo? Zar se demokratska „Sloboda“ stidila, ili plašila iznijeti pred javnost častna imena onih, što hoće da obrane Barića učitelja, koji ih je onako lijepo u onoj pjesmi izgr-dio, a da nije kao sin požalio ni svoja starog siromašnog i poštenog oca! Što se bojite svjetlosti vi mudre demokratske glave? Što se boji svjetlosti učitelj Barić? Na sri-jedu da vas vidimo, da vas čujemo, da po-znamo one, koji hvale onoga, koji vrijedja i psuje naše selo. Što se dalje češeš o mu-dri dopisnicu o dvorazrednu školu i o školovanje učitelja Barića u Kievu? Čuj, jedan put za vazda, da mi nismo protu dvoraz-rednoj školi, a da jesmo i danas bi mogli biti. Što se je protu školi govorilo, to je upravo uzrok školovanje učitelja Barića u Kievu. Zašto? Jer poznamo Barića iz prvajšnjeg njegovog školovanja. Da je i ta napetost pala, zahvaliti je našemu župniku. Kad je kod nas bio učitelj Barić, nama je škola nosila samo ime škole, a tome bio kriv učitelj, koji nije ili znao ili htio znati što je škola u narodu. Danas je škola kr-cata dječom i lijepo napreduje što svi vi-

dimo, a dok bio učitelj Barić, bila je prazna. Od njegovog školovanja škola nam bila tako omrzla, da nismo marili za nju ni čiti. Barić učitelj svojim ponašanjem ubio je bio i uništio svaki ugled škole. Odatle ono pro-tivljenje dvorazrednoj školi, i što se pro-čulo da je kotarski školski nadzornik u Sinju jur obećao Bariću učitelju mjesto u Kievu. Mi ne znamo, je li ovo istina, a moglo bi i biti, nu ako jest, neka znade kotarski školski nadzornik u Sinju i neka utvazi ovo i Pokrajinsko školsko Vijeće u Zadru, da mi ne čemo učitelja, kakav je Barić. Mi ne čemo davati u nuke našu djecu u svako-mu. Mi našu djecu krivcu uzgajamo i hoćemo da nam budu poslušna i dobra, da budu pravi kršćani i Hrvati, a ovakovu djecu možemo uzgajati samo trezren učitelji. Mi ne čemo učitelja, koji primanja ostarja-rija i od crkve i od škole. Ne čemo učitelja koji želi da medju nas sije smutnju i kavgu. Ne čemo učitelja kojima se ne vidi napre-dak u školi. A kakav je bio napredak učitelja Barića za njegova školovanja u Kievu? Kad bi nam htio istinu reći, morao bi pri-znati da je bio — vema slab. Nije dosta da mane iskorenjuje sam župnik, nego ih mora iskorenjivati i učitelj, jer je on uzgo-jičitelj u narodu.

Po našem selu jest javno se govorilo da sastavljač onih dopisa nije nitko drugi nego glavni Barić učitelj. Ako je on sastavljač onih dopisa, onda ih pomnijavo pročita-jte, pa čete viditi, kako je prazna glava njihovog sastavljača. Ako je sastavljač onih dopisa Barić učitelj, onda je po njega sramota da napada one koji su mu dobra uradili, a što je danas došlo da se branimo, kriv je sam. Ako je on sastavljač, tada nije lijepo da psuje onaj, koji ima uzgajati. Jer kad psuje učitelj, tko će zamjeriti ako psuje učenik.

Međutim, da završim, ostajem i dalje na biljezi da branim istinu, a laž u grol vratim svakomu, koji hoće da nas lažno napada i pred svijetom ruži.

Jošo Teskara.

Domaće vijesti.

ZAHVALA. Primamo od zastupnika dra. Ante Dulibića: Prigodom mog imendana primio sam neobično veliki broj čestitaka toliko iz mog izbornog kotara koliko iz drugih krajeva naše domo-vine.

Takav osobiti iskaz simpatije i počasti smatram bratskim rodoljubnim bodrenjem na ustrajnost u dosadašnjem radu za dobro hrvatske nam otačbine, za dobro naroda ovog ko-tara i milog mi Šibenika.

Mislim, da ću najbolje izraziti zahvalnost svoj gospodi Častnicim stranke prava, pristašam i prijateljim, ako im se ponovno zavjerim, da ću, svim silam, nepokoleblivo ustrajati u, tom radu. Uz pozdrav Bog i Hrvatli!

Šibenik, 14. lipnja 1914.

Dr. Ante Dulibić. Pred sazivom dalmatinskog sabora. N. P. Namjestnik grof Attems sazvaio je brojavoju međustranački sabsorski odbor na sjednicu, koja će se obdržavati u petak 19. ov. mj. Ako se članovi odbora slože, to je sabor sastao još prije konca, ov. mj. da prihvati izbornu reformu, a onda bi se ras-pustio.

Pravaši za hrv. Primorje. Na hrvatskome saboru iz redova stranke prava izneseno je nekoliko predloga, koji, kada bi bili prihvaćeni, donijeli bi ogromne koristi za hrvatsko Primorje. Predloge je iznio zastupnik Cezar Akacić. Spominju se u prvom redu predlog, da se siješlo modru-ško-riječke županije prenese iz Ogulina na Sušak. Koalicijonasi Nikolić, Magdić i Ma-zuranić govorili su protiv predloga, dočim ban izjavio se u prilog. Dalje predlog da se naučička škola u Bakru poviši na aka-demiju, i da se u Bakru otvori strojnara. Nadalje da se uvrsti u proračun svota od 50.000 kruna za podignuće hrvatske pučke škole na Rijeci, na što je ban izjavio, da je pripravan podupirati svako društvo, koje će raditi za podignuće hrv. škole na Rijeci.

Ovi svi predlozi, izneseni iz redova naših istomišljenika, imaju svrhu da se hrv. Primorje što više ojača. Kada bi se pak Sušak proglašio gradom, a ima sve uvjete za to, dobilo bi hrvatstvo Rijeke u tome velikom uporištu. Jednom je na Rijeci obostojala županija, a u predstavkama ove županije razvijao je blagopokojni Ante Starčević nacela stranke prava. Kada županija

nemože da bude na Rijeci, neka bude na Sušaku, jer će i od toga hrvatstvo Rijeke opit velike koristi.

Trumbićev „Mosor“. Iz Splita primamo: Govorka se ovdje, da će na mjesti baretista Dr. A. Trumbić pokušat opet sreću izdavanjem novog lista. Prije je počeo sa „Velebitom“ protiv „čaci maloga puka“ i protiv „gundevalju“ pak se strmglavio; sada kažu, izdavač će list „Mosor“ u društvu s „ocem maloga puka“ i „gundevaljom“ de Meštrović, koji će kriepit, pomagati i u liji onog duha što ga ne posjeduje dr. Trumbić. Najprije dakle „Velebit“, pa „Mosor“, možda i „Himalaja“, da svrši sve s onim; tresla se brda, rodio se — miš.

Izbori u Istri. U nedjelju dovršeni su uži izbori u trećoj (talijanskoj) kuriji. U srezu Kopar-Milje-Piran izabran je talijanski kršćanski socijal Spadaro protiv talijanskog liberalca Bennatiu, sa 400 glasova većine. Spadaro ima svoj izbor zahvaliti Slovencima, koji glasovali za njega kao za manje zlo. Socijalisti utegeli su. U trećem krugu grada Pule izabran je talijanski liberalac Corenich protiv socijalisti Lirussu sa 46 glasova većine. Za Lirussa, koji je u prvom izboru dobio samo 700 glasova, glasovali su Hrvati i izbornici ratne mornarice.

Protumonarhijska agitacija u austrijskim četama. Zagrebačka „Slobodna Riječ“ prima iz Budimpešte: Putem ratnog ministarstva došao je dopis dvorske kancelarije na ministarstvo domobranstva, da je neka visoka ličnost dojavila dvorskoj kancelariji razgovor Valerijana Pribičevića s razmatranjem skadarske crnogorske banke, kad je Pribičević putovao iz Crne Gore natrag u Hrvatsku. Iz razgovora izlazi, da se među austrijskim četama provodi antimonarhijska agitacija te da zato postoji i posebna organizacija.

Stoga se pozivlju sva zborna zapovjedništva, neka pripaze na tu agitaciju. S upućene se strane donajze, da je Valerijan Pribičević doista putovao pred dva mjeseca iz Skadra, a putem mu se pridružilo neki suputnik, koji mu se predstavio kao Molinari te da ga je valjda denunciatio.

„Slob. Riječ“ dodaje na to, da je to znak, da se u Hrvatskoj sprema komesarizirati i to vojnički komesarijat, te bi zato bila imenovana neka poznata visoka vojnička osoba.

Valerijan Pribičević na upit o toj aferi odgovorio je, da je istina da se on vozio s nekim Molinarijem, ali se zaboravilo spomenuti da je bio s njime i zagrebački zubar Winterhalter, jer da su u takodjer javili, bila bi bezsmisleno ove vijesti još očevidnija.

† Don Frane Jeričević, kateheta splitske realne, preminuo je nakon kratke bolesti. Ljubavna, učen, bio je vrlo omiljen među učenicima i među drugovima. Vječni mu pokoj!

Macchiedo, pilule, popovi. Primamo iz Zadra: Prošle zime vlada poslala župnicima kinina, ega ga razdijele puku za suzbijanje malarije. Župnici prihvatise se toga, naravski bezplatno, i ako su imali s time dosta zanoveti. Zbog ovog, na zadnjoj liječničkoj sjednici Macchiedo navialo na namještitvenog zdravstvenog referenta dra. Vipauca, zašto je popovima dao dijeliti pilule.

Kada je ono lani Macchiedo dijelio pilule u Polešniku, on bi jednostavno pošao u lov, da ulovi kog pulastrića, primao plaću od vlade, a pilule dijelio komudrago.

Srednjoškolski monturirani. Ministarstvo nastave odobrilo je predlog pokrajinskog školskog vijeća, da se za dalmatinske srednjoškolske uvede montura. Nego školske oblasti varaju se, ako ovim misle stati na put razvratnim strujama koje u zadnje doba zahvaćaju sve više maha u dalmatinskom dječstvu. Jedini lijek protiv tome jest gojenje vjerskog i hrvatskog čuvstva u mladeži.

Izum Hrvata u Beču. Ovih dana predao je c. i. k. patent uredu u Beču g. Luka Adžija, trg. namještenik rodom iz Lipa kod Gospića, spravu za pogon parobroda, zrakoplova i aeroplana. Njegov izum zamjenjuje dosadašnji t. zv. „Propeler“, od kojeg imade u toliko veće vrijednosti, da sa istim strojevima mnogo veću brzinu postigne. Njegov izum pobudjuje veliko zanimanje u aviatičkim krugovima, a zanimaju se za nj i neki tvorničari.

Vjenčanje. Pišu nam iz Makarske 14 tek. Danas u romantičnom Vepricu, u svetištu Gospe Lučice vjenčao se čestiti pravaš Nikola Šurđić, trgovac u Imotskom, sa milovidnom gospođicom Lovrinčević, bratanom preč. kan. Don Andrije Lovrinčevića, koji je vjenčanje i blagoslovio. Bilo sretno i čestito!

Tajinstveno izčeznuće djeteta. Pišu nam iz Rogoznice 15. ov. m.: Nezna se, kako je nestalo jednog djeteta u Koteljam-Račice obične trogirске a baš na medijašu obične šibenske i to na 26 prošlog mjeseca. Do danas to djetete nije nadjeno. Stvar je javljena sudbenoj vlasti, ali, u koliko čujemo, ova se ne miče, a to je zlo, jer ipak mora se naći krivica. Onamo nema ni mora ni rijeke, da ga je odnijelo; ljuti krš sa 2-3 bunara, sa 5-6 barila vode, a kažu, da ga mogli razdrijeti vuci, a cigana nije bilo. Naši stari o vilam pjevali, ali vile odavna nas ostavile. Bili bismo ovo i prije javili, ali se je mislilo, da na stvari nema ništa a kad tamo zbilja je istina. Da se javilo, da ima gdje duhana sakrivena, bio bi osvanuo cijeli baltajun financa, a ipak ljudski život je važniji od vreće duhana.

Muzej pukovnije grof Lacy br. 22. Zapovjedništvo ove pukovnije javlja nam: Častnici pješačke pukovnije Grof Lacy br. 22, koja se već od godine 1870 dopunjava dalmatincima, velikom su marljivošću imogim trudom sastavili povjest pukovnije.

Nego, nju čitajući, žali se, što potomci neće imati zadovoljstvo, spoznati se sa predmetima povjestničkog značaja, koji, kad bi bili sakupljeni u jednoj zbirci, sve bi pismene bilješke očevidno dopunjali i u nekom pogledu učinili bolje razumljivim.

Častnički zbor, polazeći sa tog gledišta, preduze je da takovu zbirku osnuje, te umoljava u tu svrhu sve pripadnike pukovnije, pak sve dobrotvore i prijatelje, osobito svećenike i učitelje Istre i Dalmacije za djelotvornu pripomoć, bilo ustupom predmeta za zbirku, bilo naznakom mjesta, gdje bi se ti predmeti mogli naći. Traži se spisa, isprava, knjiga, slika, kipova, oružja, odora i t. d. ali samo takovih, čije pripadnje povjesti pukovnije stoji izvan dvojbe. Darovi se mogu kao takovi bezuslovno pokloniti, ili se pak predmeti mogu povjeriti kao muzejski predmeti uz pridržaj prava vlastništva.

Ta će zbirka nositi naslov: „Muzej c. i. k. pješačke pukovnije Grof Lacy br. 22“, bit će smještena u postaji štopa pukovnije — za sada u Mostaru — gdje će se popisati u katalog, te će biti nadgledana i upravljana od naročito odbora, koji će imenovati zapovjedništvo pukovnije.

Darovi i doprinosi te dotične obavjesti i podaci mogu se do daljih odredaba upraviti na zapovjedništvo pukovnije u Mostaru u Hercegovini.

Iz Makarske primamo: Dopis u broju 43. „Hrvatske Misli“ pogodio je našeg postmajstora u Ahilovu petu; izpituje, iztražuje, da dozna tko je ono pisao. Izdaje bajagi stroge naloge činovnicima, da se bez njegova znanja ne smije nikome usluga činiti. Strankama se počeo osvećivati time, držeć se propisa kojih on isti savim površno pozna. Lani ili prekolani izašla je naredba kojom se obustavlja uručivanje paketa u bagdane i nedjelje, ali da stranke mogu preuzeti pakete kod ureda; što je kod našeg ureda nekima uzkracheno. Činovnici si trude ruke, jer da je to stvar postmajstora. Potužilo se kod postmajstora, a on — da su činovnici natrpani poslom. Nećemo hvatiti jedne a kudit druge, ali nam je konstatirati, da do lani sa jednim činovnikom manje uživali smo privilegije, a odjednom — da ured nije u dužnosti davati pakete ako nijese podložni kuru.

Pošta u službi strančarstva. Primamo iz Sinja: Ovo dana pred sjednicu općinskog vijeća 12 tek. izašao je neki letak sastavljen od opozicije, tiskan u Spljetu, a takodjer predan i na poštu u Spljetu i u Sinju, koji je upravljen u prvom red obćinskim vijećnicima, a tada vidjenjim pristasha pravaške stranke, da bi isti (eg. vijećnici) ustali proti obć. upraviteljstvu i tim da bi nastao razdor među pravaškom strankom, na radost opozicije.

Kako je spomenuti letak poštom o-premljen bez ikakova vanjskog nadpisa, kao da bi dotični letak sloo obć. upraviteljstvo svojim pristasha, već je to bila jednostavna tiskanica, bez ikakove oznake, molimo upravitelje, da nam razjasni, kako je mogao njezin listonoša Cvrlje, kad je u-rućivao odnositeljak pojedincima, izjavljivati: „to vam (ti) šalje općina“.

Očito se vidi za čim je listonoša išao, a mi protu tome ustajemo i prosjedujemo, da istodobno upozoravamo c. k. upravu pošte, da bi podučilo listonoša malo bolje u vršenju povjerenje mu službe, a kada bi se u buduću ovakove stvari ponovile, udariti čemo u druge diple, jer g. Cvrlje nije pozvan, da u vršenju službe agitira za jednu ili drugu stranku.

Književnost.

Manzonijevi „Promesi Sposi“. U podlistku „Riječkih Novina“ počelo je. da izlazi u prevodu to remek djelo talijanskog romansijera. Ne znamo, tko se je dao na taj težak i ozbiljan posao i koji će uspjeh istoga biti.

Svakako izičemo, da bi prevodioc bio mnogo bolje uradio, da je svoj trud i vrijeme upotrebio u prevod kojeg drugog klasičnog djela, a da bi se mogli podavati nepotrebitome luksusu, u koji spada i ovaj novi prevod „Zaručnika“.

Obstoji naime već hrvatski prevod istoga djela pod naslovom „Vjerenici“, izdan u velikoj nakladi i taj prevod još nije razpačen. Izvršen je od vrlo vješte ruke i od dubokog poznavaća talijanskog jezika i literature prof. Antuna Sasso, sada kanonika u Trogiru.

Svakako, ako je već jednom prevod izvršen, dobro je, da bude objelodanjen, jer se moramo nadati, da će se u istome pokazati napredak, buduć Sassoovim prevodom veoma olakšan trud. Držimo ipak, da taj napredak teško će moći da bude velik, jer će donekle već postojeći prevod biti prevodioc i od poteškoće; više puta naime nije tako jako drugičije izreći ono isto, što je već jednom dobro izrečeno.

Grad i okolica.

GOSPODU PREDPLATNIKE molimo, da se sjetu svojih dužnosti te nam čim prije pošalju predplatu.

Meštrović u Šibeniku. Koncem ovog mjeseca stići će u naš grad na povratku iz Rima kipar Ivan Meštrović, nakon što je i na zadnjoj izložbi u Mlecima pobrao lovor vijenac slave.

Blagdan sv. Ante kod konventualca. Milii nam je istaknuti, da za nekidašnji slavi Padovanskoga Čudotvorca mnogo doprinjela i neke učenice građanske škole. One su nas u oči i na sam blagdan iznenadile svojim složnim i ugledjenim pjevanjem pjesme „Ak“ od Ante“. Hvala za to ide ne samo njih, već i g. maestra Zuliana koji svojim gojenicima u prav vještački odgaja glasove, te g. Rajevića, koji je pjevačice za pomenutu pjesmu pripravio i okretno, kako on jedini zna, pratio. A hvala osobita ide i upraviteljici građanske škole gđj. Grizic i njene drugarice, koje uživaju kad mogu preko svojih učenica biti pri nuci kojoj vam drago crkvenoj upravi.

Istaknuti nam je još da je procesija bila baš divna, koliko sa reda toliko i s velikog broja učestnika.

† Luka Šarić. Upravitelja gradske pučke škole g. Marka Šarića snašla je teška nesreća smrću čestitog mu brata Luke preminulog dne 14. ov. m. Obćem saučesću pridružujemo i naše želeći duši pokojnika pokojno vječni!

Ignoriranje vjere i vjerskih obreda. Blagdan sv. Ante slavi se u našem gradu od čitavog građanstva. Krsteljev „Sokol“ u jutro vijao je barjak, dočim je popodne pred procesiju po nalogu uprave bio skinut. Ovo nepoštivanje vjerskih čuvstava građanstva još je napadnije kada se zna, da taj isti Krsteljev „Sokol“ zna vijati barjak za pravoslavnog sv. Savu. To pokazuje samo ignoranciju, slabi odgoj i moralnu decadencu šišmiša.

Prevaranti i sljepari. Nekidan, čitač u novinama da je na svečanosti Dositeja Obradovića u Beogradu bio zastupan i Šibenik, rekli smo, da se radi o kakvoj koinikijadi, jer smo znali, da naš grad, dočito obćina, nije nikoga ostvio da ga zastupa. Međutim ovo sljeparenje ide dalje.

Prijatelji izvješćuju nas, da nekakvi Krsteljev-Drinkovićeви kukavelju predstavljaju se u pokrajini kao pravaši. Pod tom oznakom pokušali su čak izmamiti od pravaških glazba u Drišu i Kaštelstarom glazbila. Predsjednik pravaške glazbe u Kaštelstarom, misleć da se zaista radi o pravaškoj glazi u Šibeniku, obećao je onom nikogoviću glazbila, a u potrebi i same glazbare. Nego kada se povelja riječ o našim gradskim prilikama, onaj kukavelj nije znao doigrat do konca ulogu sljepara, nego mu se omeće jedna protiv zast. dra. Dulibića. Noga u straužnjicu, i Krsteljev-Drinkovićeв pristasha našao se odjednom na ulici osjećajuć istinski i nepatvorenu srbež.

Tako čeljad, naučna živjeti od obćinskog, tjeraju dalje svoju sljepariju. Preporučamo našim prijateljima da im odgovor bude onakav kakav je bio našeg sumišljenika u K. Starom.

Bivši ljubljanski načelnik Ivan Hribar bio je u subotu na prolazku kroz naš grad. Putuje automobilom po Dalmaciji, Bosni i Hercegovini.

† Luka Jurčić pok. Nikole. Prekojčer umro je u ovdješnjoj bolnici iza veoma teške i pogibeljne operacije ovaj plemeniti naš Krapljanac. Kao što se njegov pokojni otac i pok. brat Joso odlikovahu poštenjem i značajnošću, tako i Luka bio je pravi tip značajna i duševna čovjeka, a otac sirota. Jučer iza podne bio je prenesen u Krapanj, da bude sahranjen uz svoje mile. Vječni mu pokoj, a uciviljenoj rodbini, bratu Lovri i sinovcu Mati, naše saučesće.

Hoće im se — pa neka im bude. Krstelj-Drinkovićeво glasilo hoće da bude zanimivo, te je počelo pabirćit po starih godišnjacima „Nepredjaka“. Drago nam je; i mi ćemo ga prelistati i donijet kakvu pikanteriju, na primjer: o pivcu i o ventilu.

Ukraj tri para cipela i odmaglio. Trgovcu g. L. Paladino prikazao se na 12 o. m. Nikola Pletikos, od 14 g., radnik kod tvrdke A. Montanari, te zatražio da mu se dade tri para cipela na ogled g. Erminiju Montanari, što je trgovac rado učinio. Prošla su tri i četiri dana, a nema ni postola ni novaca. Zagonetka bila je ubrzo riješena. Gosp. Paladino saznao je od g. Montanari, da on nije nikoga poslao za cipele. Pletikos je jučer odmaglio iz Šibenika, vjerojatno u Split. Vrijednost cipela je 60 K.

OD 1. LIPNJA iznajmljuje se soba s pokuštvom na najljepšem položaju široke ulice. Posebni ulaz. Upiti na uredništvo lista.

BRZOJAVI „HRVATSKE MISLI“.

GRČKO-TURSKI RAT?

BEČ, 17. lipnja. Velevlasti dale su vladama u Carigradu i u Ateni savjet da popuste. Situacija je kritična i rat je neizbježiv. Jedino može još spasiti to, što se Srbija pomagala u ratu Grčku, a Rumunjska bi pazila, da Bugarska ostane neutralna.

REVOLUCIJA U ALBANIJU.

DRAC, 17. lipnja. Napad ustaša na grad bio je konačno suzbijen. BEČ, 17. lipnja. „N. F. Presse“ priobćuje, da je pukovnik Tomson pao kao žrtva Italije. Talijani naime šurju s ustašama te su im izdali Tomsonov plan.

JUGOSLAVENSKA OPASNOST.

CELOVAC, 17. lipnja. Za ovdje je urečen veliki zbor, kojemu će sudjelovati Nijemci iz južnih krajeva. Predmet zborna je o jugoslavenskoj opasnosti. Sudjelovat će i predsjednik parlamenta dr. Silvester.

PAD NATHANA.

RIM, 17. lipnja. U nedjelju obavljani administrativni izbori donijeli su poraz framasunstva. Izabrani su kandidati zajedničke listine monarhističko-katoličke. Bivši načelnik Nathan, veliki meštar framasunstva, svećano je propao.

SOCIJALISTI ZA SLOVENSKE ŠKOLE.

TRST, 17. lipnja. U sjednici gradskog zastupstva socijalist Sotta izjavio se u prilog školskim zahtjevima Slovenaca. Talijani burno ga napali.

VIVIANI PRED KOMOROM.

PARIZ, 17. lipnja. Ministarstvo Viviani predstavilo se komori. Viviani je razvio svoj program, u kojemu je iztaknuo da vlada ostaje nepomično pri trogodišnjoj vojnoj službi. Komora je velikom većinom glasovala vladi povjerenje.

Javna zahvala.

Težkom prigodom, koja nas zadasi, nenadoknadivim gubitkom našeg premlilog oca, brata i strica

LUKE

od velike nam utjehe bijaše saučesće rodbine, prijatelja i znanaća, te im ovim putem izrazujemo našu vječitu zahvalnost. Osobita naša harnost neka je veleučenoj gospođi dru. Dragomiru Montani i dru. Frani Dulibiću, koji bratskom njegovom nastojanje, da našeg milog pokojnika otmu iz čeljusti smrti. Hvala takodjer veleučenom Don Rudolfu Piani na tješnju nezabora-

vnog pokojnika i pripravi na bolji svijet, kao što i mmp. fra Boži Milošević, koji doprati milog pokojnika do vječnog počivališta.

Hvala takodjer svim onima milim prijateljima koji se oduziše uspomeni pokojnika bilo šiljanjem vijenaca ili duplira, bilo milodarima u dobrotvorne svrhe, te svim Vlastima i gospođi građanima, koji učestvuju sprovodu hotijahu — izkazati zadnju počast pokojniku, čime nas na vjeko zadužise.

Još jednom svima naša harnost i zahvalnost, a od Boga plata!

Šibenik, 16 lipnja 1914.

Obitelj Šarić.

Navrnutе loze.

Javljam p. n. obćinstvu da imam lijepi broj navrnutih loza na zeleno, raznih vrsti podloge i navrtaka. Prodajem uz umjerenе cijene, uz kaparu od 20%. Za svaku vrst jamčim.

Tko želi ubrzo doć do vina, neka sadi navrnutu lozu na zeleno. Pozivljem kupce, neka dođu vidjeti kako uzdravam razsadnjak, ega se osvedoće o modernom radu i o dobrom uspjehu, a neka nevjeruju da je loza obollila, jer sve su to izmišljotine.

Prvić-Šepurina, 12. lipnja 1914.

Roko Vlahov Fogulov, glavar sela.

2—10

LJETOVALIŠTE

MORE, HLAD, ZORAVLJE, DIVOTA.

Opjevano Makarsko Primorje krije u sebi dražesti, koje, osobito u ljetu, privlače i opajaju čovječju dušu.

GRADAC
KOD MAKARSKE

biser je Jadranskog mora. Tko želi zdravlja i ugodnosti, neka ljeti pohri tamo u

Hotel Lavčeni

koji leži na moru, sa krasnom obalom. Hotel ima lijepe sobe za spavanje, izvrstnu kuhinju i podvorbu. Cijene umjerene tako da se ne boji nikakve utakmice.

Hotel je osobito prikladan za ljetovanje, a naročito se preporuča strancima kao izvrstno

KUPALIŠTE

Braća iz Hercegov-Bosne, koja svake godine dolaze u naše primorje na kupanje, naći će u Hotel Lavčeni sve udobnosti i okrijepe.

I našim domaćima, koji obično traže ljetni odmor u tudini, stavljamo na srce krasote našega primorja.

Hotel Lavčeni
Gradac kod Makarske
Ante Milošević p. Nikole
vlastnik. 9—30

KUPALIŠTE

Na znanje onima, koji sebe ili djecu na život osigurati žele. Prije nego se osiguraju kod tudjih zavoda, neka dadu prvenstvo našem jedinom domaćem zavodu

„CROATIA“

koji ima razne cienike uz povoljne uvjete; razjašnjenja i upute rado daje Zastupstvo

KOPANI & MILKOVIĆ
ZADAR & DALMACIJA.

Zavod takodjer preuzima osiguranja proti požaru.

∴ POLJODJELSKA ∴ ZAJMOVNA BLAGAJNA

Zadruga uknjižena na neograničeno jamstvo
u Šibeniku.

Ukamaćuje novac na uložne knjižice uz

5%

OBJAVA.

Dajemo na znanje p. n. Obćinstvu da smo
otvorili prodaju:

živoga vapna
uz cijenu od kruna 2.60 za sto kg.

ugašenog vapna
uz cijenu od kruna 2. za sto kg.

sve franko tvornica Crnica-Šibenik.

Naručbe upućuju se na adresu BATTIGELLI
e ROSSI - ŠIBENIK.

Sa veleštovanjem
Peć za proizvodjanje vapna
— u Šibeniku. —

AUTOGARAGE

NAJAM AUTOMOBILA.

Javljam p. n. obćinstvu, da sam otvorio

**Autogarage
i najam automobila**

novih, vrlo elegantnih, za 4 i 5 osoba.

Cienu veoma umjerene.

TELEFON Br. 61.

NIKO ROSSI.

Predplatnici šalžite predplatu!

Najprikladniji dar za svaku prigodu jest

**INGEROV ∴
ŠIVAČI STROJ**

kojim se može šivati, veziti i vrpiti.

Singer Comp. šivači strojevi

dioničko društvo

ŠIBENIK, glavna ulica.

OSIGURANJA ŽIVOTA

u raznolikim najnovijim, modernim i vrlo povoljnim kombi-
nacijama preuzima jedini domaći osiguravajući zavod

„CROATIA“

Osiguravajuća zadruga u Zagrebu. - Utemeljena god. 1884.

CENTRALA: Zagreb, u vlastitoj
palaci, ugao Marovske i Prera-
dovićeve ulice.

GLAVNA ZASTUPSTVA: Osiek,
Rieka, Sarajevo i Ljubljana.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. I. II. kat
Telefon 25-94.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete sljedeće vrsti osiguranja

I. Na ljudski život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti.
2. Osiguranja miraza.
3. Osiguranja životnih renta.

II. Protiv šteta od požara:

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica
industrijskih poduzeća).
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dućanske robe, gospo-
darskih strojeva, blaga itd.)
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sijena itd.)

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim poslovnim granama iznosi . . . K 3,375.050.88
Prihod premija s pristojbama K 1,571.135.97
Isplaćene odštete od postanka zavoda K 6,400.996.52

Sposobni posrednici i akviziteri primaju se uz povoljne uvjete.

Zastupstvo za Šibenik i okolice

VLADIMIR KULIĆ - ŠIBENIK

Naslov za brzogjave: „JADRANSKA“.

CENTRALA U TRSTU

Via della Cassa di Risparmio 5
(Vlastita kuća).

PODRUŽNICE: Dubrovnik — Kotor —
Ljubljana — Metković — Opatija
Šibenik — Spiljet — Zadar.

Kuponi založnica Zemljišno ve-
resijskog zavoda Kraljevin
Dalmacije plativi 1/11
kao i uvučene založ-
nice anovučuju se
kod

Jadranske Banke
u Trstu i svih
njezinih po-
družnica.

Jadranska Banka
Podružnica Šibenik.
Dionička glavnica K 8.000.000. — Pričuva K 700.000

Uložne knjižice. —

Pohrana i administracija

vrijednosnih papira. — Ku-

poprodaja tuzemnih i inozem-

ni vrijednosnih papira, te de-

viza i valuta. — Osiguranje efe-

kata protiv gubitku na tečaju pri-

vućenju. — Žiro računi i tekući računi.

Unovčivanje mjenica, dokumenata, odre-

zaka i izvučenih vrijednosnih papira. — Kre-

ditna pisma, čehovi, vaglia, naputnice. — Pre-

dujmovi i zajmovi na vrijednosne papire, dionice

srečke, robu (Warrants), brodove itd. — Gradjevne

veresije.

— Pretinči (Safes) za čuvanje vrijednota u čeličnoj

sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u

kojim se pretincama može držati svakovrsne vrijednosti.

Austrijsko parobrodarsko društvo na dionice

∴ „DALMATIA“ ∴

uzdržava od 1. listopada 1913. sljedeće glavne pruge:

Trst-Metković A (poštanska)	Polazak iz Trsta ponedjeljak u 5.— pos. p	„ 6.30 pr. p.
Trst-Metković B (poštanska)	Polazak iz Trsta u četvrtak „ 5.— pos. p.	„ 6.30 pr. p.
Trst-Metković C (poštanska)	Polazak iz Trsta u subotu „ 5.— pos. p.	„ 6.30 pr. p.
Trst-Korčula (poštanska)	Polazak iz Trsta svake sriede „ 5.— pos. p.	„ 6.30 pr. p.
Trst-Šibenik (poštanska)	Polazak iz Trsta u petak „ 5.— pos. p.	„ 6.— pr. p.
Trst-Makarska (trgovačka)	Polazak iz Trsta svaki utorak „ 6.— pos. p.	„ 1.15 pos. p.
Trst-Vis (trgovačka)	Polazak iz Trsta u subotu „ 7.— pos. p.	„ 7.15 pos. p.

Remington Standard

Jedan milijun pisaaćih strojeva

u porabi.
Model X i XI.

∴ ∴ BEZ KONKURENCIJE ∴ ∴

Podpuno

amerikansko pokućstvo

GLOGOWSKI & Co. - TRST

Piazza della Borsa No. 14 I kat
Telefon br. 17—70.

JOSIP ZAMOLA

ovlašteni dekorativni slikar

u ŠIBENIKU

Bivši više godina u Trstu nalazi se sada već godinu dana u svom rodnom mjestu Šibeniku, gdje je radio kod raznih tvornica i privatnih radnja te kod Pomorskog Okružnog Zapovjedništva.

Preuzima svakovrstnu radnju uz vrlo umjerene cijene i najvećom brzinom izvedbe. Preuzima i radnje iz izvan Šibenika bez povišice cijene. Dosta je obavijestiti ga jednom otvorenom dopisnicom na gore naznačenu adresu.

Preuzima važne slikarske radnje po crkvama, kazalištima. 10—30

P. T.

Častimo se staviti do znanja svako-
joj cijenjenoj osobi, da smo već od
davnina osnovali klesarsku zadrugu pod
naslovom:

∴ ∴ PRVA SPLITSKA ∴ ∴
KLESARSKA ZADRUGA
registrirana na ograničeno jamčenje
∴ ∴ U SPLITU. ∴ ∴

Zadruga obavlja svakovrsne kle-
sarske radnje bilo u mramoru ili kamenu
uz najpovoljnije uvjete.

Osobitom preciznošću izrađuje
žrtvenike, balaustre, krstionice, nad-
grobnne spomenike itd. u najmodernijim
slogovima. Skladište je opskrbljeno sa
mramornim materijalom, također mra-
mornim pločama za pokućstvo. Buduć
je ista proviđena izvrstnim radnim si-
lama i dovoljnim kapitalom, to je u
stanju svaku naručbu brzo i tačno iz-
vršiti na podpuno zadovoljstvo gg.
naručitelja.

Na zahtjev šalje nacрте, uzorke
materijala, kao što i sve upute i raz-
jašnjenja.

Preporuča se uglednom obćinstvu
i prepoštovanom svećenstvu, da ju po-
časte svojim cijenjenim naručbama.

UPRAVA.

PREDPLAĆUJTE SE NA
„HRVATSKU MISAO“

Prvorazrednom di-
plomom i zlatnom me-
daljom na rimskoj i
bruselskoj izložbi na-
gradjena

TVORNICI OŠTANIH SVIJEĆA
Vladimir Kulić,
ŠIBENIK

preporuča svoje pro-
izvede P. N. gg. Žu-
pnicima, Crkvinar-
stvima i Bratovštinama.

Pozor! Sve naručbe, što se prime
inčitivom Hrv. kat. nar. gjaštva,
na korist njihovu davam 5%.